

บันทึก

เรื่อง หรือปัญหาการรับขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
(ก.บช.จะใช้อำนาจตามมาตรา ๑๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. ๒๕๐๕
กำหนดหลักเกณฑ์ในการต่ออายุใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต โดยให้ผู้ขอต่ออายุ
ใบอนุญาตต้องผ่านการอบรม การเข้ารับสัมมนาหรือการทดสอบ ได้หรือไม่)

กระทรวงพาณิชย์ได้มีหนังสือ ที่ พณ ๐๕๐๖/๖๔๙๘ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามข้อบังคับ ก.บช.ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๑๔) ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขอ การออก การต่ออายุ และการออกใบแทน ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ได้กำหนดหลักเกณฑ์การต่ออายุใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไว้ดังนี้

(๑) ขาดต่ออายุไม่เกิน ๖ เดือน ให้ต่อได้

(๒) ถ้าขาดต่ออายุเกิน ๖ เดือน แต่ไม่ถึง ๑ ปี ให้ขอขึ้นทะเบียนใหม่

คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี (ก.บช.) จะปรับปรุงคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต โดยจะกำหนดเงื่อนไขให้มีการทดสอบก่อนต่ออายุใบอนุญาต แต่มีปัญหาข้อกฎหมายว่า ในกรณีผู้ที่ได้รับขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและได้รับ ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไปแล้ว มีความประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตและในบาง รายใบอนุญาตขาดต่ออายุแล้ว ก.บช. จะใช้อำนาจตามมาตรา ๑๑ (๓)^๑ แห่งพระราชบัญญัติ ผู้สอบบัญชี พ.ศ. ๒๕๐๕ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการต่ออายุใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชี รับอนุญาต โดยให้ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตทั้งที่ขอต่อในกำหนดและที่ขอต่อเมื่อขาดอายุ แล้วต้องผ่านการอบรมหรือการเข้ารับสัมมนา หรือผ่านการทดสอบได้หรือไม่ และ ก.บช.มีอำนาจ ที่จะปฏิเสธไม่ต่ออายุใบอนุญาตได้หรือไม่

ในเรื่องนี้ ก.บช. มีความเห็นแตกต่างกันเป็น ๒ ฝ่าย คือ

กรรมการฝ่ายแรกเห็นว่า มาตรา ๑๑ (๓)^๒ ให้อำนาจ ก.บช. ออกข้อบังคับวาง หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการขอ การออก การต่ออายุ และการออกใบแทนใบอนุญาตเป็นผู้ สอบบัญชีรับอนุญาตเท่านั้น แต่ ก.บช. ไม่มีอำนาจที่จะกำหนดเงื่อนไขในการขอต่ออายุ ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตว่า ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตต้องผ่านการอบรมหรือการเข้ารับ

^๑ มาตรา ๑๑ ให้ ก.บช.มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ออกข้อบังคับวางหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขอ การออกการต่ออายุ และการ ออกใบแทนใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

สัมมนา หรือผ่านการทดสอบอีก ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่ขอต่ออายุใบอนุญาตภายในกำหนดเวลาหรือเมื่อใบอนุญาตขาดอายุแล้วก็ตาม

กรรมการฝ่ายที่สองเห็นว่า ก.บช. มีอำนาจที่จะกำหนดให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ซึ่งจะขอต่ออายุใบอนุญาต ต้องผ่านการอบรมหรือการเข้ารับสัมมนา หรือผ่านการทดสอบได้ เพราะถือว่าการกำหนดดังกล่าวเป็นการออกข้อบังคับวางหลักเกณฑ์ในการต่ออายุใบอนุญาตอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๑ (๓)^๓ หากผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตาม ก.บช. ก็มีอำนาจที่จะปฏิเสธไม่ให้ต่ออายุใบอนุญาตได้

ฉะนั้น ก.บช. จึงได้มีมติให้หาข้อปัญหาดังกล่าวต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว และได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมทะเบียนการค้า) แล้วมีความเห็นดังต่อไปนี้

มาตรา ๑๑ (๓)^๔ แห่งพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. ๒๕๐๕ บัญญัติให้ ก.บช. มีอำนาจและหน้าที่ออกข้อบังคับวางหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขอ การออกการต่ออายุ และการออกใบแทนใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต แต่หลักเกณฑ์ที่ ก.บช. จะกำหนดนั้นจะต้องเกี่ยวกับการต่ออายุใบอนุญาต ฯลฯ และจะต้องไม่เป็นการขยายอำนาจและหน้าที่ของ ก.บช. ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยจะต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชีฯ

ในการพิจารณาต่ออายุใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตนั้น ก.บช. จะต้องใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตเป็นผู้ซึ่งมีลักษณะครบถ้วนที่จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้ตามมาตรา ๑๕^๕ แห่งพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. ๒๕๐๕ หรือไม่ ทั้งนี้

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

^๕ มาตรา ๑๕ ผู้ซึ่งจะขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้ ต้อง

(๑) เป็นผู้ได้รับปริญญาทางการบัญชี หรือประกาศนียบัตรทางการบัญชี ซึ่ง ก.บช. เห็นว่าไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี หรือเป็นผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีที่มีการศึกษาวิชาการบัญชี ซึ่ง ก.บช. เห็นสมควรให้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้

(๒) เคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอบบัญชีมาแล้ว โดย ก.บช. เห็นว่าทำหน้าที่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้

(๓) มีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์แล้ว

(๔) มีสัญชาติไทย หรือมีสัญชาติของประเทศที่ยินยอมให้บุคคลสัญชาติไทยเป็นผู้สอบบัญชีในประเทศนั้นได้

(๕) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(๖) ไม่เคยต้องโทษจำคุกในคดีที่ ก.บช. เห็นว่าอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

(๗) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ และ

เพราะเหตุว่าการขอต่ออายุใบอนุญาตนั้น หมายความว่า ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต่อไปด้วย มาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชีฯ บัญญัติว่า “ผู้ซึ่งจะขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้ ต้องเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอบบัญชีมาแล้ว โดย ก.บช. เห็นว่าทำหน้าที่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้” ฉะนั้น ก.บช. น่าจะออกข้อบังคับตามมาตรา ๑๑ (๓)^๖ แห่งพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชีฯ กำหนดหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยเงื่อนไขตามมาตรา ๑๕ (๒)^๗ ได้ว่า ก.บช. เห็นว่าผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตจะทำหน้าที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ (๒) ได้ เมื่อบุคคลนั้นผ่านการทดสอบหรือการสัมมนาตามที่กำหนดไว้แล้ว ทั้งนี้ เนื่องจากหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการต่ออายุใบอนุญาตโดยตรง หลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่เป็นการขยายอำนาจหน้าที่ของ ก.บช. ตามที่กฎหมายกำหนด หรือขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชีฯ แต่อย่างใด

อนึ่ง การที่ข้อบังคับ ก.บช. ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๑๔)^๘ มิได้กำหนดหลักเกณฑ์ข้อนี้ไว้ ก็เป็นเรื่องการใช้ดุลพินิจของ ก.บช. ในขณะนั้น อย่างไรก็ตาม หาก ก.บช. ใช้ดุลพินิจพิจารณาทบทวนนโยบายนี้แล้ว เห็นว่า ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ก็อาจปรับปรุงข้อบังคับ ก.บช. ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๑๔)^๘ เสียใหม่ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้มีการทดสอบหรือการสัมมนาอบรมดังกล่าว ก็ย่อมกระทำได้

ดังนั้น ก.บช. มีอำนาจออกข้อบังคับตามมาตรา ๑๑ (๓)^๘ แห่งพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. ๒๕๐๕ กำหนดให้ผู้ประสงค์จะต่ออายุใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตทั้งที่ขอต่อในกำหนดเวลาและที่ขอต่อเมื่อใบอนุญาตขาดอายุแล้ว ต้องผ่านการอบรมหรือการเข้ารับสัมมนา หรือผ่านการทดสอบได้ เพราะเป็นหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการต่ออายุใบอนุญาตดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น หากผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม ก.บช. ก็มีอำนาจที่จะปฏิเสธไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้ผู้นั้นได้

(ลงชื่อ) ออมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๒๖

(๘) ไม่ประกอบอาชีพอย่างอื่นที่ไม่เหมาะสม หรือทำให้ขาดความเป็นอิสระในหน้าที่ผู้สอบบัญชี

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

^๗ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕

^๘ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑